

ПРОБЛЕМ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Кандидат історичних наук Ольга Кратко і молодий науковець Вікторія Романова розробляли тему «Методика організації та проведення екскурсій з біології». У роботі розкриті методичні підходи щодо організації навчально-пізнавальної діяльності учнів під час екологічних екскурсій. Доведено, що досліджувані захід позашкільної роботи сприяє упродовженню неперервної екологічної освіти, формуванню наукового світогляду, викликає стійке бажання подолати екологічні проблеми, активізує участь у природоохоронному русі та заохочує учнів уважно придивлятися до вивчення та освоєння навколишнього світу у контексті екологічного світогляду та шанування природного середовища.

Доктора біологічних наук, завідувача кафедри біології, екології та методики їх викладання, професора Миколу Ільєнка, кандидата педагогічних наук Тетяну Бондаренко та молоду дослідницю Мальвіну Ліщинович зацікавила специфічна тема «Методика формування знань учнів про способи комунікації тварин під час вивчення теми «Поведінка тварин» у шкільному курсі біології». Автори дослідження насамперед звертають увагу на підбір змісту, методів і технологій навчання під час вивчення комунікації тварин у шкільному курсі зоології. Спільнота живих організмів розглядається як сума біологічних індивідів, їх угруповань, контактів і взаємодій між ними у різноманітних формах взаємного впливу, однією з яких виступають інформаційні взаємодії, бо комунікація в найбільш широкому значенні якраз і означає передачу інформації.

Особливе місце у Збірнику належить аналітичній авторській роботі доктора біологічних наук, професора Миколи Ільєнка «Механізм виникнення адаптації». Досвідчений аналітик пояснює, що зміни генотипу в результаті мутації, кросинговеру, перестановки генів в окремих локусах та подібне – це процес видозмін структур і функцій, формування певного типу адаптації як стратегії виду. Надалі адаптація буде перевірена природним добром на адекватність поведінки особини в біоценозі, що є тактикою кожної особини та популяції в межах норми реагування. Тому проблема адаптації є однією з найважливіших проблем біології, медицини, психології, соціології, філософії. Бо саме завдяки процесу адаптації здійснюється регуляція гомеостазу, психічної рівноваги, управління емоціями, людина навчається керуванню машинами і механізмами, отримує навички входження до соціуму іншої країни, іншої культури, людей іншої раси, релігії, статі, віку, до клімату. Звідси впливає важливість аналізу механізмів виникнення біологічної і соціальної адаптації у їх взаємодії для досягнення здорового способу життя та успішної практичної діяльності людини.

Велика група наших науковців розробляють «Актуальні питання гуманітарної освіти і теорії та історії мистецької педагогіки». Власне бачення проблематики в статті «Дуальне навчання: елементи майбутньої освіти» оприлюднює професор Олександр Безносук, який вважає основними завданнями дуальної форми навчання уникнення застарілих елементів традиційних форм і методів навчально-виховної роботи, подолання розриву між теорією і практикою, освітою та виробництвом, підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання. Автор аналізує досвід засновників дуальної освіти – освітян

Німеччини, а також представляє дуальну модель підготовки учителя в системі «заклад вищої освіти – школа».

Кандидати філологічних наук, доцент Інна Воляннюк і старший викладач Роман Дубровський аналізують «Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів-предметників закладів загальної середньої освіти». Вони висвітлюють зміст поняття «комунікативна компетентність», аналізують різноманітні підходи науковців до його трактування, обґрунтовують актуальність, важливість і значимість такої компетентності у підготовці фахівців і характеризують основні форми, методи, засоби та шляхи формування комунікативної компетентності педагогів системи загальної середньої освіти. Автори виходили з того, що основним «знаряддям» професійної діяльності вчителя-предметника є його мовлення. Звідси, здатність педагога належним чином організувати комунікативну взаємодію на рівнях: «учитель – учень», «учитель – керівник освітнього закладу»,

подіями зовнішнього світу, а й власними враженнями, мисленням, почуттями. В загальному, часопросторі художні образи тісно переплетені з філософськими роздумами письменника-наратора про сенс життя та місце людини у світі: в цьому – основний висновок наукової розвідки.

Функціональне значення творчої спадщини українських композиторів для дітей в контексті її використання для інструментальної підготовки учителів музичних дисциплін у загальноосвітній школі висвітлює кандидат мистецтвознавства, доцент Оксана Легкун у статті «Фортепіанна музика для дітей у професійному становленні майбутнього учителя музичного мистецтва». Автор характеризує можливості та пізнавально-виховний потенціал української дитячої фортепіанної музики, наголошує на необхідності її глибокого теоретичного усвідомлення для чіткого визначення форм, шляхів і методів її практичного використання у навчально-виховній роботі. Практична сторона дослідження забезпечена

оволодіння знаннями та навиками з живопису: лінійно-конструктивна побудова, перспектива, пропорції, об'єм, тонування та кольорове вирішення, особливості передачі фактури різних матеріалів, цілісності. Вони аналізують основні види постановок натюрморту та виокремлюють навчальні завдання, кожне з яких є важливим у процесі зростання та становлення майбутнього фахівця, і приходять до висновку, що, виконуючи короточасні етюди, довготривалі постановки, враховуючи усі особливості навчальних завдань натюрморту, відповідально працюючи, студент зможе опанувати основи образотворчої грамоти та застосовувати уміння і навички у подальшій творчій роботі.

Досвідчений музикознавець, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін і методик їх викладання Василь Райчук аналізує «Розвиток творчої активності майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі його інструментальної підготовки» і доводить, що це виступає основою вдосконалення музичних здібностей, виявлення ініціативи та мистецької самостійності музиканта. Автор вважає, що виконання такого складного завдання – процес довготривалий, він вимагає щоденного планомірного поєднання різних форм і методів роботи, що допоможуть майбутньому вчителю музичного мистецтва оволодіти глибокими знаннями з музично-теоретичних дисциплін, досконалою грою на музичному інструменті.

Доктор психологічних наук Наталія Савелюк спрямувала свій науковий інтерес на «Психічне здоров'я і психологічне благополуччя особистості в умовах пандемії COVID-19». У статті ґрунтовно здійснюється порівняльний теоретичний аналіз понять «благополуччя», «психологічне благополуччя» та «психічне здоров'я», розглядаються основні компоненти та фактори як благополуччя в цілому, так і психологічного благополуччя зокрема, стисло описуються актуальні засади підтримки психічного здоров'я та благополуччя особистості в умовах пандемії COVID-19. Науковець приходять до висновку, що необхідна основа збереження психічного здоров'я людини в умовах пандемії COVID-19 – це належний рівень її здоров'я в цілому та сприятливе соціальне оточення, високий рівень медичної та психологічної допомоги, тоді як стрижневим ресурсом підтримки психологічного благополуччя є самоефективність, самодовіра і толерантність до невизначеності як уміння навіть у загрози побачити стимул для саморозвитку.

«Роль людського капіталу у розвитку суспільства: неформальна освіта» – тема наукового дослідження доктора історичних наук Ірини Скакальської. Дослідниця зазначає, що прискорений розвиток технологій вимагає створення і впровадження інноваційних форм освіти. У статті охарактеризовано важливість державних інвестицій у розвиток людського капіталу саме з такою метою та у такому контексті, проаналізовано функціональне значення, сформульовано найефективніші інноваційні прийоми і методи розвитку неформальної освіти в умовах реформування суспільства, розкрито роль масових освітніх онлайн-курсів у збагаченні людського капіталу. Аргументуючи значення дистанційного навчання для неформальної освіти, науковець характеризує інструменти застосування освітніх інновацій в науково-педагогічному та навчально-виховному процесах.

(Закінчення на стор.4)



«учитель – учитель», «учитель – батьки» – є чи не найважливішою умовою високої ефективності професійної діяльності вчителя.

Кандидат мистецтвознавства Світлана Гуральна досліджує «Відображення церковно-музичної діяльності Андрея Шептицького у періоді першої половини ХХ ст.». Науковець характеризує постать Андрея Шептицького через різноманітність напрямків його діяльності і насамперед наголошує на його музично-мистецьких уподобаннях, зокрема, вказує на поле зацікавлення митрополита мистецькою складовою в літургійному обряді. У дослідженні особливу увагу приділено різноманітним навчальним духовним закладам, що засновані за ініціативи та матеріальної підтримки митрополита Андрея Шептицького, висвітлено вагомі результати його різносторонньої співпраці із представниками української еліти. Автор згадує низку церковно-музичних святкувань, що сприяли розвитку духовної творчості в Галичині першої половини ХХ століття.

У статті «Хронотопне відчуття епохи в художній матриці повісті «Гори говорять» Уласа Самчука» проаналізовано часопростір війни у взаємозв'язку з нарративними особливостями твору відомого українського прозаїка минулого століття. Автор наукової розвідки, кандидат філологічних наук, доцент Ірина Комінярська довела, що часопросторові художні образи повісті – відбитки поглядів письменника та його життєвої позиції, бо час і простір духовного життя героїв його творів вимірюються не лише

стилістичним аналізом фортепіанних творів відомих українських композиторів – авторів музичних творів для дітей.

Кандидат філологічних наук, доцент Олена Пасічник обрала об'єктом дослідження «Художній образ Кременця у творчості Дзвінки Торохтушко». Наша дослідниця вперше в українському літературознавстві проаналізувала творчість Дзвінки Торохтушко – відомої письменниці, поетки, волонтерки і блогерки, у творчості якої особливе місце належить художньому образу Кременця – її малої батьківщини, і прийшла до висновку, що на формування особистості майбутньої письменниці вплинули Кременець, її рідна вулиця Сичівка, місцеві мешканці, вчителі Кременецької СШ №1. Художній образ Кременця візуалізовано у прозових і поетичних творах, де авторка піднімає проблеми міського буття в суспільно-історичній, соціальній, культурологічній та екзистенційній площинах, а щодо просторових ознак топосу малої батьківщини то насамперед ідеться про архітектурний, пейзажний, історіософський топоси як буттєвий часопростір її краян – мешканців Кременця.

Для кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри мистецьких дисциплін і методик їх викладання Олександри Панфілової та викладача педагогічного коледжу Богдана Гуменик пріоритетною виявилася тема «Вирішення навчальних завдань у живописі натюрморту». Науковці виходять з того, що виконання натюрморту займає важливе місце в навчальному процесі та є основою